

ดอกโบตั๋นอรุณยุคดีไทย ๑๘

โดย บัณฑลอบ ๕๗ 27

๘ ดอกอาปอง

กระตุงกระตึงห้อยกิ่งพวงยาน ใครใกล้ให้เบิกบานตระการใจ
"เดินกรายร้ายแฉะแฉะหา ดอกจำปูนบ้า ได้ทั้งคู่
อีกดอกอาปองงามตรู สะพาก ไปให้รู้ว่ารักนาง
แล้วเอาเล็บเลือดที่ตัดใหม่ เหน็บไว้ในซอกดอกไม้บ้าง
หวังเป็นปริศนาบอกท่าทาง ว่าแม่นใครขัดขวางละต้อดี
เด็ดใบใกล้อันนั้นมาท้อ ว่าแม่พ่อไม่ให้สะพาหนี
ข้างกรีดก้อยร้อยมาลัย หมายใจละไปแต่งงาน
จำปูนจำปาสารภี ล้ออนมาลิกลิ้นหอมหวาน

วรรณคดี : เงาะป่า

พระราชนิพนธ์ : รัชกาลที่ 5

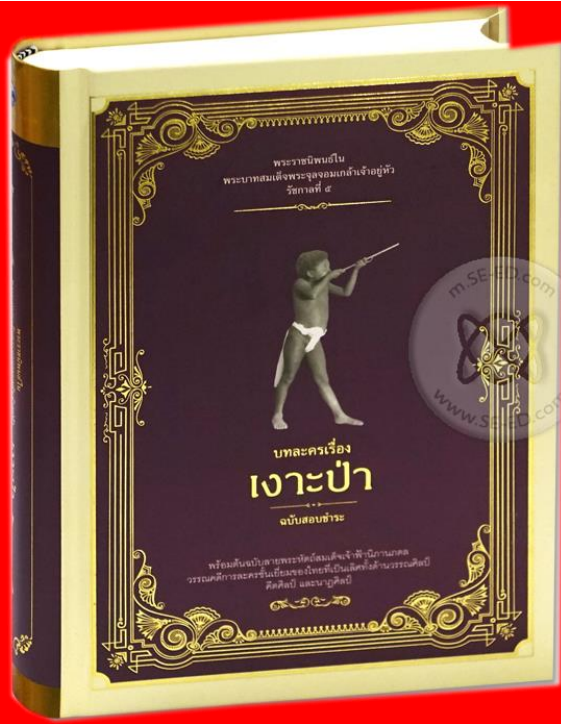

"ฮาปองป่า จัตมา สอดแซมผม ของนิยม แดงเด่น เห็นสวยงาม
ดอกจำปูน เป็นตุ้มหู ดูร่มรวย แล้วทอดกาย อ่อนระทวย ดำเนินมา"

พระราชนิพนธ์ "เงาะป่า"

พระพุทธเจ้าหลวง

ดอกฮาปอง ร้อยกรองกล่าว เหล่ามาลี กลุ่มที่มี สีแดงฉาน ตระการป่า
อาจมีแดง แสงชมพู หรงามตา เหล่าเงาะป่า โปรตนักหนา พาโชคดี
เป็นความเชื่อ เหนือเหตุผล คนเดินดิน มิควรหมิ่น ถิ่นใจ ให้หมองศรี
ชาวเงาะป่า ซาไก ใส่ใจดนตรี ชอบมาลี สีแดงจ้า ตรึงตราฮาปอง
ลอตเตอร์รี่ พิไทย ใช้น้อยหน้า งวดสิบหก กุมภา เลขห้าทั้งพอง
ใช้พุ่ระหง ทรงทรู ชูฮาปอง ออกรางวัล ที่สอง ฉลองรวย
คราพระพุทธ เจ้าหลวง มหาราช เสด็จประพาส พัทลุง มุ่งป่าสวย
ทรงโปรดปราน เงาะป่า ฟ้าอำนาจ โชคบุญช่วย เงาะกำพร้าว พาเข้าวัง
เป็นที่มา แห่งเนื้อหา พระราชนิพนธ์ วรรณคดี ที่เจือปน คนป่าบ้าง
เรื่องเงาะป่า ฮาปอง น้องกะนัง เข้าอยู่วัง สร้างสนุก ผูกพันใจ

"ในลักษณะนี้ว่ามีท้องตรา พระราชสีห์มาสั่งให้
สงวนพวกเงาะไพร่ จะมีใครสมัครักดี
เลือกให้ได้รูปหมดเหมาะ ตามเพศพวกเงาะล้วนถึ
ดูฉลาดฉลาดเลาเข้าที่ อย่าให้มีบังคับจับกุมกัน"
(พระราชนิพนธ์ ร.5)

มาศึกษา เงาะป่า วนาใต้ เรียกเงาะป่า ซาไก "ยะฮายย์" خان
ถิ่นอาศัย แหลมมลายู หมู่ชาติพันธุ์ สีบเชื้อสาย African Nigrito

รูปพรรณ สันฐาน ปัญญาดี สติกริยา พาที ดีอักโข
ผมหยิกขด ติดหนัง ฟันซี่โต นิ้วเท้าโต ฝีปากหนา ร่าเริงฤดี

ใบหูเล็ก ท้องป่อง ตะโพกแพบ รูปร่างแนบ สันทัด มัดกล้ามปรี
สูงประมาณ เมตรครึ่ง ผิงผายดี ชอบดนตรี มโหรีดัง ฟังตั้งใจ

เงาะกล้วคน แผลกหน้า ไม่กล้าล่า เกลียดดูถูก เหยียดหยาม จดจำง่าย
แววฉลาด หลักแหลม แถมว่องไว ยามใส่ใจ ใฝ่ภาษา ก้าวหน้าทวี

พวกเงาะป่า ซาไก ไทยมลายู อยู่เป็นหมู่ ทั่วไป ไกลพื้นที่
มีชื่อกลุ่ม มากมาย หลายชื่อชื่อ อัสลี ออกแก และโอริง

อิกซาเก Semang เงาะ Senoi

เรียกตัวเอง ว่า"ก้อย" อยู่บ่อยครั้ง

หากมีใคร ตายเป็นผี ซิวีพัง

จะรีบฝัง ย้ายทับ ไม่กลับมา

ซาไกไทย นับได้ ไกล่สองร้อย

มาเลเซีย ใช้น้อย เจ็ดหมื่นกว่า

สตูลตรัง พัทลุง บันนังस्ता

ธารโตยะลา นราธิวาส ปัตตานี

เงาะซาไก ในทุกกลุ่ม กลุ่มมลายู

จิตเซิดชู หมู่พวก ผนวกศรี

ต่างนับญาติ ชาติพันธุ์ ขาน"มันนิ"

ด้วยต่างมี เชื่อสายเดียว ใจเกลียวกลม

เรื่องความเชื่อ สิ่งสำคัญ ของเงาะป่า

คือบาทา ที่พากาย ไปสุขสม

หาอาหาร ประจันภัย ไต่โคลนตม

จึงขึ้นชม สองเท้า เท้าซิวี

ยามพักกาย ในทับ หลับกลางคืน

เงาะจะยื่น เท้าเข้าไป ในไม้ไผ่ซี่

หันให้หัว ตัวอยู่นอก กระท่อมนี้

เพื่อเท้ามี ความปลอดภัย ไร้โรค

หากยื่นเท้า ออกนอกทับ รับเขี้ยวเสือ

กายอาจเหลือ เปื้อใจ หากไร้ขา

แต่ถ้าเสือ เถื่อศีรยะ มรณะทันตา

หมดปัญหา ซิวามลายู ไร้กังวล

ยามใดมี เงาะป่า ซิวาวาย

จะรีบย้าย ไปที่ใหม่ ให้ห่างพัน

รีบฝังศพ กลบแล้วหนี รุกข์รุกรน

ด้วยเหตุผล จนฤดี กลัวผีรังควาน

จากเงาะป่า ซาไก ในพัทลุง

ได้เข้ากรุง มุ่งสู่วัง อลังก์สถาน

ชีวิตเงาะ กำพรั้า เจ็ดจำพลัน

เป็นทหาร มหาดเล็ก ชุดสีแดง

เจ้าเงาะป่า ฮาปอง ต้องใจนัก ใส่ชุดรัก จักฉาย ไปหลายแห่ง

ได้ถ่ายรูป ชุดทหาร มั่นใจแสดง ชุดสีแดง แรงฤทธิ์ จิตฮาปอง

การออกร้าน งานวัด เบญจมบพิตร เป็นนิมิตร หมายดี มีงานฉลอง
เป็นงานใหญ่ มโหฬาร พลุกพล่านก้อง รูปเงาะป่า ประชาจอง ต้องใจจัง

พวกฝรั่ง มั่งคั่ง ดาหน้าซื้อ ถึงแย่งยื้อ ฮือฮาเล่น ฉันท้อบ้าง
รูปคะนัง ชายดี เริ่มมีตั้งค์ ได้เงินตั้ง พันบาท อัดขายไม่ทัน

เงาะซาไก กลายเป็น คนเงินถึง อยู่ในวัง ไม่ได้ใช้ ไม่ต้องบัน
ฝากไว้กับ พระชายา วิมาดาท่าน คงไม่นาน เป็นเศรษฐี ทวีเงินตรา

พระพุทธเจ้าหลวง ทรงโปรดปราน การถ่ายภาพ ยิ่งได้ภาพ ของคะนัง ช่างเข้าท่า
ทั้งในชุด มหาตเล็ก และเงาะป่า เป็นเจ้าเงาะ ที่รจนา ไม่ปามาลัย

ด้วยเงาะจริง ไม่กลาย เป็นสังข์ทอง ความเศร้าหมอง ละอองศรี ฤดีสลาย
หลังผ่านฟ้า ร.5 สวรรคาลัย ชีวิตเงาะป่า ซาไก ละลายตาม

โถซาไก ไร่มาลัย ไกลรจนา ต้องโดดเดี่ยว เปลี่ยวเอกรา คว่าทางต่ำ
คบผู้หญิง เสเพล ร้อยเล่ม्हักาม ถูกคนหยาม เหยียดใจ ไร่ราคา

เงาะจากดง หลงรัก สาวลูกครึ่ง สุดคิดถึง จึงปิ่นปาย ให้เห็นหน้า
 เพราะไม่ได้ นัดหมาย โวยวายทันตา ถูกรุมอัด ด้วยบาทา อูราระทม
 เงาะคะนัง ข้าใจตาย มาลัยไม่มา รจนา ไม่มามอง สังข์ทองไม่สม
 ชีวิตฮาปอง ต้องมลาย หทัยระบม จงสุขสม ภิรมย์ใจ ในฉิมพลี

สฤติย์พันธ์ ธรรมสฤติย์ (๑)

ฮาปอง ผ่องมาลี

ฮาปองหนุ่ม กรุ่มกริม ยิ้มแก้มปอง หทัยปอง ต้องฤดี มาลีกระจ่าง
 บุปผาแดง แผลงผ่อง ต้องตาจ้ง ตั้งมนต์ขลัง ภาวรงค์จิต วิกสิตมาลี
 รุ่งอรุณ อุ่นใจ ละไมมาลัย จิตตระการ สานมาลัย ใส่เกศี
 กอปรกิจไต่ ใส่ใจกรอง พ้องวจี กิจเกิดศรี ไมตรีสรายุ สำราญใจ

สฤติย์พันธ์ ธรรมสฤติย์(๒)

มีเรื่องราวเงาะปาน่าฉงน เป็นเผ่าชนซาไกไม่เคยเห็น
ผมหยิกหยอยตัวดำคูลำเคี้ยว อยู่กันเป็นเผ่าพันธุ์เนิ่นนานมา

มีถิ่นฐานทางใต้ไทยประเทศ ไปถึงเขตมลายูอยู่แน่นอน
พระพุทธเจ้าหลวงเสด็จเยี่ยมเหล่าประชา ได้พบพาเจ้าคนนั่งหวังชื่นชม

ทรงนำมาชุบเลี้ยงในวังหลวง นับเป็นดวงเงาะปาพาสุขสม
ได้อยู่ดีกินดีคนนิยม เหลิงอารมณ์ลืมตัวไม่กลัวใคร

ช่างชอบดอกฮาปองของบ้านป่า ดอกแดงจำดูดีสีสดใส
ภาษาก็อยฟังเจ้าไม่เข้าใจ พวกซาไกชมชื่นดูตื่นตา

เป็นบุญเจ้านักหนาในครานั้น ทรงเลือกสรรนายคนนั่งไม่กังขา
พาเข้าวังชุบเลี้ยงด้วยกรุณา ลูกเงาะปาเติบโตโก้เหลือใจ

คนั่งอยู่เป็นสุขสนุกสนาน ดูเบิกบานเจิดจ้าหน้าสดใส
ชอบนารีรุ่มหลงอยากปลงใจ ช่างกระไรไม่ได้สมอารมณ์ปอง

น่าสงสารอกหักรักสลาย ในบั้นปลายชีวิตจิตหม่นหมอง
หมดที่พึ่งแสนซำน้ำตานอง ชีวิตต้องตกยากลำบากกาย

เรื่องเงาะป่านายคณิศรฟังไว้ มีสดใสรุ่งเรืองเฟื่องเฉิดฉาย
เมื่อถึงคราวตกต่ำซ้ำใจกาย ไม่คลาดคลายพรหมลิขิตขีดเส้นทาง

อัญชลี ณ เชียงใหม่

ขออัญเชิญ พระราชนิพนธ์ ของ ร.๕ เรื่อง“เงาะป่า” วรรณคดีไทย สมัยนั้น
ประพาสป่า เจอฮาปอง ต้องตาพลัน อารมณ์นั้น ธิ บรรยาย ไว้เป็นกลอน

"ฮาปองป่าจัดมาสอดแซมผม ของนิยมแดงเด่นเห็นสวยงาม
ดอกจำปูนเป็นตุ้มหูตุ้มรวย แล้วทอดกร่อนระทวยดำเนินมา"

ดอกฮาปอง มีด้วยหรือ ชื่อแปลกนัก ไม่รู้จัก ไม่เลย ไม่เคยเห็น
จะหาดู ดอกอะไร ให้ยากเย็น รู้ว่าเป็น ดอกไม้ไทย ในวรรณคดี

อันฮาปอง ดอกนี้ มีที่มา เรื่องเงาะป่า ได้อธิบาย ไว้ดังนี้
ถ้าเป็นดอก ฮापอง จะต้องมี กลีบดอกสี แดงสด แสงงดงาม

อาจกล้วยไม้ ดาหลา ขบาจ๊าบ อาจกุหลาบ ว่านสีทิส ไร่พิชหนาม
อาจชวนชม พุระหง ทรงนงราม สีแดงงาม ให้นำมาว่า ดอกฮาปอง

สรุปได้ ฮापอง ต้องแดงสด ดอกอะไร เป็นได้หมด แม้สิ่งของ
ผ้านุ่งห่ม กำไล สไบทอง ก็ฮาปอง แดงระยับ ประดับกาย

เรื่องเงาะป่า ในวรรณคดี มี"คนั่ง" ใครรู้มั่ง "คนั่ง" ว่า มาจากไหน
ใครรู้มั่ง "คนั่ง" ชื่อ นั้นคือใคร มีที่มา ที่ไป อย่่างไรกัน

พระราชประสงค์ ทรงฉัตร รัชกาลที่ ๕ เสด็จประพาสมา พัทลุง มุ่งครั้งนั้น
ให้ค้นหา ลูกเงาะป่า มา(ซุบ)เลี้ยงกัน แล้วเลือกสรร "คนั่ง"ได้ ถวายพระองค์

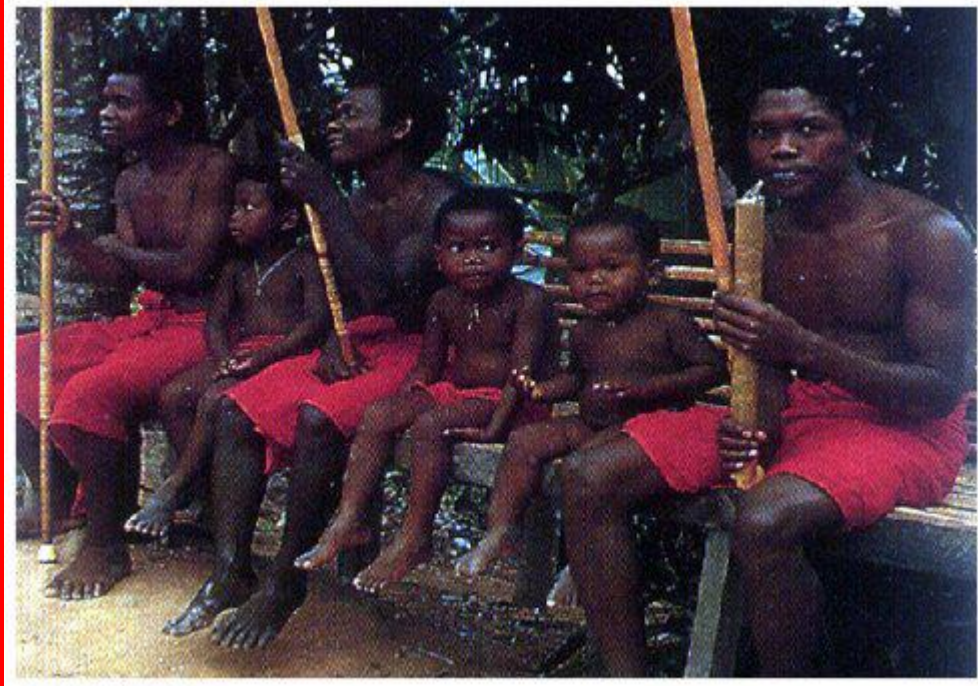
โชคชะตา พาลิขิต ชีวิต"คนั่ง" เข้าอยู่วัง โอ้อ่า พระประสงค์
เด็กกำพร้า เงาะป่า วาสนาส่ง พ่อหลวงทรง โปรดปราน ประทานมา

เด็ก"คนั่ง" คนรู้จัก รักเอ็นดู มีความรู้ เข้าใจ ในภาษา
จึงได้รับ พระมหา กรุณา โต้ขึ้นมา เป็นมหาดเล็ก เด็กเฝ้าเวร

ใส่ชุดสี แดงเข้ม เต็มใจนัก เป็นสัญลักษณ์ ที่"คนั่ง" ตั้งใจเน้น
เงาะตัวดำ ขอสวมใส่ ให้แดงเด่น คนได้เห็น "คนั่ง"น้อย คอยเดินตาม

โต้ขึ้นมา เมื่อ"คนั่ง" ครั้งหนุ่มใหญ่ ได้รับใช้ ใต้เท้า เจ้าสยาม
ใต้ใกล้ชิด สนิทไท้ ให้ติดตาม มาถูกหยาม ยามต้องออก อยู่นอกวัง

มีเงินเดือน ชีวิตดี มีอิสระ ได้พบปะ เทียวเพลิน เกินหยุดยั้ง
ได้พบหญิง คบเพื่อน เหมือนพล้ง ให้"คนั่ง" ลืมหน้าที่ มีล่งทณฑ์

ชีวิต"คนั่ง" พังทะลาย สลายสิ้น จบแผ่นดิน พ่อหลวง ช่วงพลิกผัน
เงิน เพื่อน หญิง อาเพศ เหตุสำคัญ ให้ชีวิตอัน รุ่งล้ำ ตกต่ำลง

"คนั่ง"ต้อง อับเฉา เหงาเศร้าหมอง น้ำตานอง เพราะรักหญิง ดิ่งลุ่มหลง
ต้องอกหัก เพราะรักร้าย ง่าวไม่ปลง ชีวิตต้อง สิ้นลง อย่างทรमान
จบเรื่องราว ดอกฮาปอง ของเงาะป่า ผู้อำภัพ ไร้อัจฉา น่าสงสาร
ผู้ชื่นชอบ สีแดงเข้ม เต็มดวงมาน สีแดงฉาน คือฮาปอง ของ"คนั่ง"

จตุพร สุวรรณปากแพรก

เริ่มแล้วจ้า ฮาปอง ได้สองบาท ขอประกาศ...ให้รู้...สู้่อีกหน
แต่งให้ครบ จบบท จักอดทน เริ่มจุดเทียน เวียนวน หม่นมืดมัว
เฝ้าจดจด จ้องจ้อง มองจอคอมพ์ จักมียอม...แพ้วพาย...นีกไปทั่ว
ให้มันรู้ หมู่หรือจ่า ข้าฯไม่กลัว หูตามัว หัวมันตีบ ค่อยคืบคลาน
ช่างยากแท้ แน่นอน ตอนเริ่มต้น อืดอาดจน ท้อจิต คิดฟุ้งซ่าน
แต่งทำไม..ไ้อ้บ้า..น่ารำคาญ ความเกียจคร้าน รานรูก บุกเข้าตี

หนึ่งบทผ่าน งานเดิน จำเริญใจ แต่งได้ไว ไหลปฐูตปฐูาด จัดเต็มที
คงไม่ช้า.....เกินการ.....มันฤดี แต่งกลอนเสร็จ เสียที นี่แน่นอน

โกวิท ธีรวีโรจน์(๑)

อันบุปผา....มาลี....มีมากมาย ประดับไว้ ให้โลกา น่าดูเหลือ
มีหลากหลาย สายพันธุ์ นับว่านเครือ ช่างอะเคื้อ เมื่อยล สุขล้นทรวง

ต้องนัยนา..ระรวย..สวยฉูดฉาด สีแดงชาด จัดจ้าน บานเป็นช่วง
มีทั้งดอก เดี่ยวย่อย ห้อยเป็นพวง ชื่อฮาปอง ของหวง ปวงชาวไพร

ดอกฮาปอง..ข้องฤดี..ไม่ชี้ชัด ตามประวัติ กล่าวมา น่าสงสัย
แสนงุนงง ไม่บ่งว่า ดอกอะไร เพียงบอกใบ้...ให้รู้...แก่ผู้คน

ชาวเงาะป่า..ซาไก...ใฝ่นิยม ชอบชื่นชม...สมฤดี...มีกุศล
แดงฉูดฉาด พัสตรา งามน่ายล สีมงคล..คนเชื่อ..ทุกเมื่อนั้น

ความเชื่อมี สีแดง แจ้งประจักษ์ สิ่งนี้หรือ...คือ”รัก”..สลักมัน
อีกหนึ่งหนอ ก็”สตรี”ที่ผูกพัน ชายใฝ่ฝัน..มันหมาย..ในยุพิน

ดอกฮาปอง ต้องกมล ล้นสุขศรี พบดาษตื่น...ขึ้นฤดี...มีทั่วถิ่น
ทั่วเขตแคว้น แดนไทย ในแผ่นดิน แม่ไร่กลิ่น...ฉมหนอ...ก็น่ายล
ดุจดั่งสาว บ้านป่า ถ้าได้ครอง ขึ้นอารมณ์ สมปอง ไร่หมองหม่น
กับหนุ่มทุ่ง...จรุงจิต...ซิดกมล ในหมู่บ้าน ย่านตำบล ล้นสุขจริง
อันว่าสาว บ้านป่า ดอกฮาปอง ยามเมื่อมอง...พินิจ...พิศทุกสิ่ง
มาดแม่นมึ ประเสริฐ สวยเพริศพริ้ง เสน่ห์ยิ่ง...จับตา...งามน่ามอง...

โกวิท ธีรวิโรจน์(๒)

ดอกฮาปอง ครองใจ ซาโกเงาะ ไร่จำเพาะ เหมาะสีแดง แห่งบุปผา
หลากสายพันธุ์ อันสดฉาน ละลานตา เพื่อนำมา แต่งกายา ว่าเด่นงาม
เฉกชบา คราตัดหู ดูโดดเด่น ดำผิวเร้น เห็นวงหน้า อ่าอร่าม
พัทลุง ผดุงเงาะป่า นภาสยาม ถิ่นเขตคาม นามก็อวยเลื่อง เมลืองแดน
หางนกยูง มุงแซมผมมวย สวยน่ารัก แอร่มพัคตร์ จักหาไหน ใจเรียงแสน
ตาเรียวแหลม แกลมจุมุก จุกแนบแบน หาใดแม่น แทนผิวขำ ดำแกมแดง

แจ่มตาหลา นำมาร้อย สร้อยมาลัย บรรจงใส่ ไต้ศอ คลอกวัดแกว่ง
ปกปิดถัน อันสล้าง พรางความแคลง ยอดเยี่ยมแห่ง แผงซ่อนเพศ เลศนัย

กุหลาบแดง แผลงบทบาท มาด"คั่น" เมื่อคราครั้ง ยั้งอยู่ คู่กรุงไกร
นามเงาะป่า มาเปิดเผย เฉลยไว้ จึงคนไทย ไกลใกล้ ได้ยินยล

กล้วยไม้หวาน ว่านสีทศ จิตชมชอบ พู่ระหงษ์ ทรงบางบอบ มอบเอมทัน
บานขึ้นชวนชม ร่มคำเงาะ เลาะชมนวน ดอกฮาปอง ผอง"ก้อย"คั่น ดันมาดอม

กุศล คำเพราะ

ดอกฮาปองคือดอกอะไรไม่เห็นบอก ขอให้เป็นดอกสีแดงแรงฤทธิ์ทรู
ส่วนมากพวกเงาะชอบสีดีดู เอาไว้ทัดหูประดับไว้กับกาย

ในที่นี้มีประวัติของเจ้าเงาะ ที่ชื่อเพราะว่าคั่นตั้งสมหมาย
เป็นมหาดเล็กในวังได้กลับกลาย จากคนป่าที่เดียวดายใกล้ชิดองค์

ด้วยพระราชประสงค์องค์รัชกาลที่ห้า ปรรณาลูกเงาะมาเลี้ยงตั้งประสงค์
จึงได้คั่นเงาะป่ามาตามเจตน์จง แล้วส่งตรงสู่เมืองกรุงมุ่งสู่วัง

จากชาวป่าชาวดอยด้อยโอกาส โชคประหลาดควาดีไว้ให้สมหวัง
เป็นมหาดเล็กใกล้ชิดสนิทดัง ของพระพุทธรเจ้าหลวงตั้งลูกยาเธอ

ได้รับความรักใคร่จากผู้ใหญ่ทั่วหน้า
คนั่งสามารถปฏิบัติงานได้เลิศเลอ

คนั่งได้รับใช้จนสิ้นรัชกาล
ชีวิตอับเฉาเศร้าหมองพลอย

ในชีวิตบั้นปลายกลับกลายเป็น
ด้วยโรคร้ายรุมเร้าเอาทั้งพวง

จบชีวิตเงาะป่าจากพัทลุง
พระราชวังอันยิ่งใหญ่และโอฬาร

อีกได้รับความกรุณาเป็นพิเศษเสมอ
และได้รับการปรนเปรอจนเลิศลอย

หลังจากนั้นไม่นานก็เหงาหงอย
ต้องถดถอยต้อยต่ำอีกซ้ำทรวง

ต้องล้มพับเพราะเสเพลอย่างใหญ่หลวง
หรือถูกตีร่วงจากหน้าต่างยามวิกาล

ที่มารุ่งโรจน์ไกลในถิ่นฐาน
เป็นมหาดเล็กผู้รุ่งงานไกลชิดเจ้าแผ่นดิน

อานนท์ สรวีสูตร

